

УДК 159.923

ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ СХИЛЬНИХ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ПРОКРАСТИНАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Грисенко Н.В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

В статті представлений теоретичний аналіз феномену прокрастинації, зокрема академічної прокрастинації, чинників та наслідків її прояву у студентів в процесі навчання. Проаналізовано результати емпіричного дослідження особистісних особливостей студентів з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації. На основі регресійного аналізу в якості найбільш вагомих особистісних чинників прояву схильності до академічної прокрастинації були визначені високій рівні внутрішньої конфліктності та інтернальності в області невдач, низький рівень сумлінності студентів.

Ключові слова: прокрастинація, академічна прокрастинація, особистісні особливості, внутрішня конфліктність, відповідальність, сумлінність.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження структури, видів прокрастинації і чинників її формування стає все більш очевидною у зв'язку з сучасними вимогами до успішності студентської молоді, яка повинна ставати дедалі більш удосконаленою, в розвиненні у неї психологічних якостей: бути цілеспрямованою, наполегливою, впевненою, організованою, конкурентоспроможною та ін. У психологічній літературі під поняттям прокрастинації розуміють свідоме відкладання, відтермінування суб'єктом намічених дій, завдань, незважаючи на негативні наслідки такої поведінки, на можливе виникнення проблем. Відкладання виконання завдань саме в сфері навчання є видом академічної прокрастинації.

Дедалі зростає кількість публікацій, присвячених проблемі прокрастинації, та академічної прокрастинації зокрема. Одним із чинників академічної неуспішності студентів можна вважати постійне відкладання виконання навчальних завдань, така поведінка характеризується ригідністю діяльності особистості. Життя сучасного студента наповнене різними справами, навчальними завданнями, виконання яких потребує дотримання певних строків, що обумовлені часовими межами. Сучасна молодь будує плани, визначає та встановлює цілі, досягнення яких вимагає не тільки багато часу, а й власної самоорганізації та самодисципліни.

Серед студентів є досить поширеною звичка відкладати справи «на потім», тобто готуватися до екзамену в ніч перед його складанням, писати курсову роботу чи диплом у суворих межах часу, відкладати «на потім» вирішення важливих справ, тощо. В ситуаціях постійної напруги, коли навчальних завдань досить багато, а час на їх виконання обмежений, виникає загроза відкладати деякі справи на потім, на завтра, що в решті-решт призводить до виконання їх в останній момент у суворому дефіциті часу, що позначається не тільки на навчальній успішності студента, а й на його психофізіологічному стані.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Феномен прокрастинації має достатню, на перший погляд, історію дослідження у психологічній науці – близько 40 років. Вперше у науковий обіг термін «прокрастинація» ввів у 1977 році П. Рінгенбах розкривши особливості його структури та проявів у своїй книзі «Прокрастинація в житті людини» [2]. Сьогодні існує достатня кількість

досліджень сутнісного змісту та структури прокрастинації (Н. Мілграм, Т. Піччел, Дж. Фераррі), а також розробки психодіагностичного інструментарію для її вимірювання (вперше зарубіжними науковцями – М. Айткен, К. Лей, В. Мак Коун, Н. Мілграм, Дж. Джонсон, Е. Д. Ротблом, Л. Й. Соломон, П. Стіл, Б. Тукман, та потім серед вітчизняних дослідників – Є. Г. Базика, О. С. Віндекер, М. В. Зверева, С. Л. Лебедев, М. В. Останіна).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри відносно тривалу історію вивчення феномену академічної прокрастинації, вона залишається поширеним явищем у навчальній та професійній діяльності студентів практично у всьому світі. Навіть стислий огляд великої кількості публікацій із проблеми відкладання виконання завдань студентами у часі свідчить про очевидну непослідовність і неузгодженість результатів досліджень, що стосуються чинників схильності до прокрастинації, принципів їх класифікації і висновків, які можуть бути рекомендовані для впровадження в педагогічну практику відносно розробки повноцінних програм психотерапевтичного впливу.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є теоретичне обґрунтування особливостей феномену прокрастинації, чинників та наслідків його прояву у діяльності та аналіз результатів емпіричного дослідження особистісних особливостей студентів з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації.

Виклад основного матеріалу. Необхідність поглибленого вивчення проблеми прокрастинації полягає в тому, що останнім часом в умовах динамічно розвиваючого суспільства і дефіциту часу, посилилася тенденція добровільного, ірраціонального відкладання запланованих дій. Наслідком прокрастинації є стрес, викликаний нереалізованістю повною мірою життєво значущих для особистості цілей. Зниження самоефективності та загальної задоволеності життям є, в свою чергу, предиктором активізації негативного соціального самопочуття особистості. Відповідно, прокрастинація є чинником, що стимулює спотворення процесу самодетермінації в життєвій, особистісній, соціальній та професійній сферах самовизначення сучасної особистості.

Ми вважаємо, що основною сферою прояву прокрастинації, поряд з професійною діяльністю і турботою про здоров'я, є навчання. Академічна

прокрастинація припускає затримку виконання навчальних завдань (наприклад, курсових і дипломних робіт, труднощі своєчасної підготовки до сесії). Як показують дослідження, зволікання у добре успішних і слабо успішних студентів має різну специфіку [3]. При цьому наслідком прокрастинації в більшості випадків стає не тільки зниження успішності та результативності навчання, а й підвищення невротизації, наростання виснаженості, погіршення самопочуття.

Я. І. Варваричева в своєму огляді зарубіжних наукових праць на цю тему визначає, що першими дослідниками, що почали вивчати саме академічний різновид прокрастинації були Л.Д. Ротблум та Л.Й. Соломон [2]. Вони здійснили ряд масштабних досліджень серед студентів з метою виявлення особливостей прояву прокрастинації, а також розробили ефективну та детальну методику для її діагностики саме в навчальній сфері.

Є.Л. Базика, в своєму описі хронічної та тимчасової прокрастинації, також підкреслювала, що вона найчастіше притаманна студентам, які не правильно обрали фах чи взагалі навчальний заклад, через що їм не цікаво вчитися. Звідси, як стверджує вчений, безсонні ночі та намагання зробити неприємні завдання в останній день перед заліками, іспитами [1].

Результати експериментальних досліджень з зазначеної проблематики свідчать, що найчастіше студенти належать до активних прокрастинаторів, яких прокрастинація призводить до стану нагнітання напруги. Виявлено, що вони відкладають справи до останнього та створюють гостроту переживання пов'язаного з крайньою близькістю моменту здачі робіт. Таким чином студенти підвищують мотивацію та стимулюють себе до роботи. Але найчастіше така стратегія призводить до негативних наслідків.

С. Ю. Лебедев, базуючись на дослідженні Л. Хайкока, П. Мак Карті, К. Скайя [7], зазначає, що причинами, наслідками та профілактикою такого зволікання студентів, або в загалі їх хронічної схильності до академічної прокрастинації можуть бути:

1. Хвороби, соціальні і сімейні проблеми. Недолік мотивації і інтересу, зайва самовпевненість, лінь, брак керівництва і консультацій з боку викладачів, вивчена безпорадність, недостатність комунікації, зовнішні відволікаючі чинники є чинниками, що викликають академічну прокрастинацію.

2. Прокрастинація призводить до зниження успішності, підвищення рівня тривожності, часто – до утворення комплексу неповноцінності і як результат – до відмови від подальшого навчання.

3. Більш уважне ставлення викладачів до навчання студентів, введення системи заохочення, розвиток академічних зв'язків між студентами, поділ роботи на більш дрібні складові, тощо – все це допомагає знизити рівень прокрастинації.

Н. М. Карловська та Р. О. Баранова наголошують, що відкладання виконання академічних завдань притаманне від 70% до 95% студентів [5]. В дослідженні Е. Д. Ротблума та Л. Й. Соломона 50% студентів повідомили, що відкладають виконання учбових завдань в більшості випадків, а 30% студентів – час від часу, також 60% студентів відмічають необхідність допомоги спеціалістів для подолання прокрастинації [13].

Треба визначити, що серед всіх досліджень академічної прокрастинації проблематика емоційно-вольової саморегуляції та мотиваційної сфери студентів видається найбільш повно дослідженою. Так, Т.О. Гордеева та О.А. Сичов в своєму дослідженні внутрішньої та зовнішньої мотивації показали її вплив на успішність учбової діяльності або навпаки схильність до відкладання навчання [8]. Н.Ю. Волянчук та Г.В. Ложкін в своєму дослідженні наводять на роздуми про часовий фактор в організації діяльності особистості та важливості регулятивних механізмів у її побудові [4].

Узагальнюючи проблематику досліджень особистісних характеристик різного рівня із схильністю людини до прокрастинації у діяльності, можна виділити наступне:

1. Перфекціонізм (Н.М. Карловська, Р.О. Баранова, О.С. Віндекер, М.В. Зверева, С.Ю. Лебедев, Я.І. Варваричева та ін.);

2. Самооцінка, або самовідношення (А. Елліс, В. Кнаус та ін.);

3. Нейротизм, та його компонент підвищена тривожність (Е.Д. Ротблум, Л.Й. Соломон, В. Мак Коун, Т. Пецель і П. Руперт та К. Лей);

4. Суб'єктивний локус контролю (Є.Г. Базика та ін.).

Враховуючи суперечливість отриманих в дослідженнях вчених даних, щодо чинників прояву схильності людини до прокрастинації, нами було сплановано та проведено емпіричне дослідження на вибірці 60 студентів, в основу якого покладено припущення про існування відмінностей у особистісних характеристиках, а саме екстравертованості, сумлінності, відкритості досвіду, доброзичливості, нейротизму, локусу контролю, компонентів самовідношення та особистісної зрілості, студентів з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації. В дослідженні застосовані наступні методики: 1) опитувальник «Шкала загальної прокрастинації» К. Лейя, в адаптації О. С. Віндекер і М. В. Останіної; 2) методика «Procrastination Assesment Scale Student» Е. Д. Ротблума, Л. Й. Соломон, в адаптації М. В. Звереві; 3) авторська методика дослідження прокрастинації С. Ю. Лебедева; 4) авторська анкета виявлення наявності стану прокрастинації Є. Л. Базики; 5) п'ятифакторний особистісний опитувальник Р. МакКрая і П. Коста; 6) методика діагностики рівня суб'єктивного локусу контролю Дж. Роттера, в адаптації Е. Ф. Бажина., С. А. Голинкіної, А. М. Еткінда; 7) методика дослідження самовідношення, В. В. Століна, С. Р. Пантілеєва; 8) опитувальник особистісної зрілості О. С. Штепи.

За даними чотирьох методик спрямованих на виявлення схильності студентів до академічної прокрастинації, а саме К. Лейя, Е. Д. Ротблума й Л. Й. Соломона, С. Ю. Лебедева, Є. Л. Базики, можна стверджувати, що переважна більшість студентів має середній рівень її прояву. В подальшому, за допомогою кластерного аналізу алгоритму К-середніх ми розділили всю вибірку досліджуваних на два кластери, з високою та низькою схильністю до прокрастинації відповідно. Перший кластер, який об'єднував досліджуваних з низькою схильністю до академічної прокрастинації, складав двадцять вісім осіб,

та другий кластер, який об'єднував досліджуваних з високим рівнем схильності до академічної прокрастинації, складав тридцять дві особи.

Результати кластеризації вибірки досліджуваних за показниками схильності до академічної прокрастинації представлено на рис. 1.

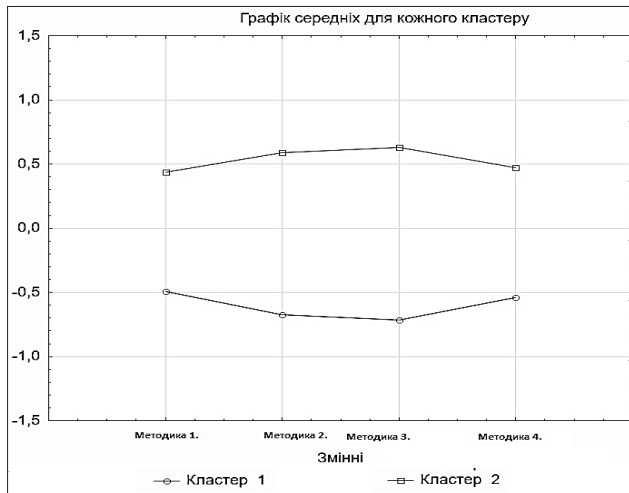

Рис. 1. Графік розподілу досліджуваних за рівнем схильності до академічної прокрастинації (кластерний аналіз метод К-середніх)

В результаті статистичного аналізу, були виявлені відмінності особистісних особливостей студентів у кластерах із різними рівнями схильності до академічної прокрастинації, представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Показники розбіжностей у особистісних особливостях студентів з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації

Особистісні показники	Середнє по групі з низькими показниками прокрастинації	Середнє по групі з високими показниками прокрастинації	Показник критерію U-Манна Вітні
Самовпевненість	11,11	8,12	161,50*
Самокерівництво	8,96	6,91	223,50*
Відображене самовідношення	7,78	5,44	178,00*
Самоцінність	10,64	8,84	292,50*
Самоприв'язаність	6,46	4,65	292,50*
Внутрішня конфліктність	4,11	7,44	224,50*
Відповідальність	5,32	6,34	302,50*
Толерантність	5,93	5,09	281,00*
Автономність	5,89	4,69	233,50*
Креативність	4,37	3,84	314,50*
Синергічність	3,53	2,90	303,50*
Загальної інтернальності	34,285	20,843	161,00*
Екстраверсія	56,071	50,875	219,00*
Сумлінність	58,821	52,00	179,00*

Так, серед дев'яти складових самовідношення значущі розбіжності між групами студентів з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації були виявлені лише за шістьма, а саме

за шкалами самовпевненості, самокерівництва, відображеного самовідношення, самоцінності, самоприв'язаності та внутрішньої конфліктності. А за іншими трьома факторами, а саме: самоприйняттям, закритості та самозвинувачення не було виявлено значущих розбіжностей між групами студентів. Тобто, якщо у студента низький рівень прояву п'яти показників позитивного самовідношення, а саме самовпевненості, самокерівництва, позитивного відображеного самовідношення, самоцінності, самоприв'язаності, але високий рівень внутрішньої конфліктності, що свідчить про негативний фон ставлення до себе, наявність постійного контролю над своїм «Я», прагнень глибокої оцінки всього, що відбувається в його внутрішньому світі, то в нього спостерігається більш високий рівень прояву схильності до академічної прокрастинації.

Також були виявлені розбіжності за такими складовими особистісної зрілості як відповідальність, толерантність, автономність, креативність, синергічність. А за такими показниками як децентрація, глибинність переживань, життєва філософія, контактність, самоприйняття, та інтегральний показник особистісної зрілості, групи студентів з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації статистично значуще не відрізняються один від одного. Тобто, студенти з високою схильністю до академічної прокрастинації, мають високий рівень прояву відповідальності та низькі рівні толерантності, автономності, креативності й синергічності. Найбільш цікавим для нас здається виявлений високий рівень відповідальності у схильних до академічної прокрастинації студентів. В цьому контексті його можна інтерпретувати як конфлікт між «хочу-можу», «є-вимагають», тобто «Я-реальним» та «Я-ідеальним». Так, для студентів прокрастинаторів відповідальність є чинником, який дає їм усвідомлення того, що вони не можуть вирішувати поставлені академічні завдання, через низьку оцінку своїх умінь, навичок, знань, здібностей та фізичних і особистісних якостей. Тобто, відповідальність тут виступає в негативній конотації, як риса низької самооцінки, невпевненості у собі, через яку вони відчувають фрустрацію та відкладають навчальну діяльність.

Цікавим для нас також було виявлення статистично значущих розбіжностей у студентів лише за шкалою загальної інтернальності. Тобто, такі люди не вбачають зв'язку між своїми діями і значущими для них подіями життя, не вважають себе здатними контролювати цей зв'язок і вважають, що більшість подій і вчинків є результатом випадку або дій інших людей. Власне тому, на нашу думку, студенти з домінуючим екстернальним локусом контролю більш схильні до прояву академічної прокрастинації. За всіма диференційованими показниками інтернальності в різних сферах відмінностей між студентами з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації виявлено не було. Але ми припускаємо, що ці показники можуть бути значущими в вибірках з більшою кількістю студентів, особливо такі чотири фактори, як інтернальність в виробничих відносинах, інтернальність в області досягнень та інтернальність в області невдач і інтернальність в міжособис-

тісних відносинах, які були виявлені в дослідженнях інших факторів.

Серед особистісних факторів, статистично значущі розбіжності були виявлені лише за показниками екстраверсії та сумлінності, а за показниками нейротизму, доброзичливості та відкритості новому досвіду студенти з різними рівнями схильності до академічної прокрастинації статистично значуще не відрізняються один від одного. Тобто, студенти з високим рівнем схильності до академічної прокрастинації як правило, не організовані, не мають самодостатності і не достатньо прискіпливі в своїй роботі. В поведінці їм характерна мінливість та імпульсивність. Вони легко відволікаються, не організовані, спонтанні, часто експериментують, мало зосереджені на цілі, часто є гедоністами і в цілому відрізняються низьким рівнем цілеспрямованої поведінки. Вони відрізняються гнучкістю, але надмірно – легко кидають розпочату справу, і так само легко захоплюються іншими ідеями, справами або людьми. Вони слабо контролюють власні імпульси. Такі перемінливі особи працюють не так, як сфокусовані на цілях люди, їх активність в меншій мірі пов'язана зі спрямованою метою. Такі результати є цілком закономірними в межах нашого дослідження.

Також за результатами дослідження у студентів з високим рівнем схильності до прокрастинації домінує інтровертований тип темпераменту. Їм характерна тенденція до незалежності, самостійності, індивідуалізму. Для інтроверта найбільш характерні здатність до життя в стані ізоляції, без активної діяльності в соціумі, тобто людина, що веде спосіб життя з невеликим інтересом до її соціальних функцій.

Виходячи з того, що студенти з високими та низькими рівнями схильності до академічної прокрастинації статистично значуще відрізняються за достатньої кількості особистісних показників, нами був проведений лінійно-множинний регресійний аналіз з метою виявлення різної доли значущості виявлених особистісних показників у проявах схильності студентів до прокрастинації у навчанні. Результати регресійної статистики наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Регресійна статистика для вияву впливу особистісних характеристик на прояв академічної прокрастинації

Показник	Розрахункове значення
Множинний R	0,753
R-квадрат	0,568
Скорегований R-квадрат	0,490
Стандартна похибка	20,133

З табл. 2 можна побачити, що величина коефіцієнта множинної регресії для трьохфакторної моделі схильності до академічної прокрастинації дорівнює 0,753. Це обумовлено високим проявом факторів самовідношення особистості – внутрішня конфліктність, низьким проявом одного з п'яти глобальних факторів особистості – сумлінності та низьким проявом показнику

інтернального локусу суб'єктивного контролю – інтернальність в області невдач, тобто вони прогнозують вірогідність високої схильності до академічної прокрастинації.

Значення R-квадрата (коефіцієнта детермінації) дорівнює 0,568. Це означає, що частка дисперсії залежної змінної пояснена регресією, становить 57%. Розрахована регресійна модель значуща за критерієм F – Фішера ($F = 9,50$, за $p < 0,05$).

Загальну характеристику побудованої кореляційно-регресійної моделі подано в таблиці 3.

Таблиця 3

Характеристика кореляційно-регресійних зв'язків між особистісними особливостями студентів та їх схильністю до академічної прокрастинації

Показник	Коефіцієнти регресії (β)	t-критерій Стьюдента	Рівень значущості вірогідності прогнозу, p
Внутрішня конфліктність	0,424	3,228	0,002
Інтернальність в області невдач	0,338	2,638	0,011
Сумлінність	-0,237	-2,188	0,033

Як бачимо в таблиці 3 стандартні коефіцієнти регресії відображають відносний рівень вірогідності впливу кожного фактору – предикторів: для змінної «Внутрішня конфліктність» $\beta = 0,42$, «інтернальність в області невдач» $\beta = 0,338$, для змінної «Сумлінність – імпульсивність» $\beta = -0,237$. Усі коефіцієнти статистично значущі.

Результати регресійного аналізу уможливили виокремлення трьох факторів, що продемонстрували статистично надійну вірогідність впливу форм прояву незалежних змінних на залежну – схильність до академічної прокрастинації, за якими було побудовано трьохфакторну кореляційно-регресійну модель виду:

$$Y = 254,89 + 0,42 X_1 + 0,34X_2 - 0,24X_3$$

де Y – середній показник схильності до академічної прокрастинації

X₁ – фактор внутрішньої конфліктності, який визначено в якості найбільш значущого чинника;

X₂ – інтернальності в області невдач;

X₃ – сумлінності.

Висновки та пропозиції. Наразі розроблено достатня кількість тренінгових програм, зокрема в межах технології тайм-менеджменту, з метою подолання проявів прокрастинації через розвиток вмінь та навичок самоорганізації, самоконтролю, професійної та особистісної самореалізації, тощо. Але, спираючись на результати нашого дослідження, можна констатувати, що первинним фактором у подоланні академічної прокрастинації студентів в межах навчання має бути аналіз їх ставлення до професійного фаху в цілому, подолання внутрішньої конфліктності, негативного емоційного ставлення до себе, підвищення значущості та відповідального ставлення до процесу та результатів навчання.

Список літератури:

1. Базика Е. Л. Стан прокрастинації як чинник, який пригнічує формування успішної особистості студента: результати дослідження / Е. Л. Базика // Практична психологія та соціальна робота: наук.-практ. освітньо-метод. журн., 2014. – № 5. – С. 23–30.
2. Варваричева Я. И. Феномен прокрастинации: проблемы и перспективы исследования / Я. И. Варваричева // Вопросы психологии. – 2010. – № 3 – С. 121–131.
3. Виндекер О. С., Останина М. В. Формальный и содержательный анализ шкалы общей прокрастинации С. Н. Lay (на примере студенческой выборки) // Актуальные проблемы психологического знания, 2014. С. 116–127.
4. Волянюк Н. Ю. Временной фактор в организации деятельности субъекта / Н. Ю. Волянюк, Г. В. Ложкин // Практична психологія та соціальна робота: наук.практ. освітньо-метод. журн., 2013. – № 11. – С. 1–5.
5. Карловская Н. Н. Взаимосвязь общей и академической прокрастинации и тревожности у студентов с разной академической успеваемостью / Н. Н. Карловская, Р. А. Баранова // Психология в вузе. – 2008. – № 3 – С. 38–49.
6. Климова А. В. Особенности копинг-стратегий и психологических защит студентов с установкой откладывать выполнение работы «на потом» / А. В. Климова // Вологда: Управление и экономика в условиях экономической не стабильности. Материалы научно-практической конференции. 2014. – С. 288–293.
7. Лебедев С. Ю. Психологические особенности студентов, склонных к прокрастинации: дис. канд. психол. наук / С. Ю. Лебедев – СПб.: СПбГУ, 2016. – 84 с.
8. Мохова С. Б. Психологические корреляты общей и академической прокрастинации у студентов / С. Б. Мохова, А. Н. Неврюев // Вопросы психологии, 2013. – № 1. – С. 24–35.
9. Семіна А. С. Исследование феномена прокрастинации во взаимосвязи с другими психологическими феноменами в студенческой среде [электронный ресурс]. – Режим доступа: http://lomonosov-msu.ru/archive/Lomonosov_2013/2240/41401_e222.pdf
10. Eun Hee Seo Gramming. Active Procrastination, And Academic Achievement // Social Behavior and Personality, 2012. – № 40(8). – P. 1330–1340.
11. Lay C. H. At last, my research article on procrastination // J. of Research in Personality. – 1986. – Vol. 20. – № 4. – P. 474–495.
12. Milgram N. A. The procrastination of everyday life / N. A. Milgram, A. Norman.; B. Sroloff; M. Rosenbaum // Journal of Research in Personality, 1988. – N 2(22). – P. 197–212.
13. Rothblum E. D. Academic Procrastination: Frequency and Cognitive-Behavioral Correlates / E. D. Rothblum, L. J. Solomon // Journal of Counseling Psychology, 1984. Vol. 31, no. 4. P. 503–509.

Грисенко Н.В.

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

**ЛИЧНОСТНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СКЛОННЫХ
К АКАДЕМИЧЕСКОЙ ПРОКРАСТИНАЦИИ СТУДЕНТОВ****Аннотация**

В статье представлен теоретический анализ феномена прокрастинации, в частности академической прокрастинации, причин и последствий ее проявления у студентов в процессе обучения. Проанализированы результаты эмпирического исследования личностных особенностей студентов с разными уровнями склонности к академической прокрастинации. На основе регрессионного анализа в качестве наиболее значимых личностных факторов проявления склонности к академической прокрастинации были выделены высокие уровни внутренней конфликтности и интернальности в области неудач, низкий уровень добросовестности студентов.

Ключевые слова: прокрастинация, академическая прокрастинация, личностные особенности, внутренняя конфликтность, ответственность, добросовестность.

Grisenko N.V.

Oles Honchar Dnipro National University

**PERSONALITY TRAITS OF STUDENTS WITH DIFFERENT LEVELS
OF ACADEMIC PROCRASTINATION****Summary**

The theoretical analysis of the phenomenon of procrastination is presented in the article, academic procrastination in particular, its origins and the results of its manifestations for students in the academic process. The results of the empirical research of personality traits of students with different levels of academic procrastination are analyzed. On the basis of the regression analysis high levels of internal conflict, internality in the field of failures, and conscientiousness of students were defined as the most influential origins of the proneness to academic procrastination manifestations.

Keywords: procrastination, academic procrastination, personality traits, internal conflict, internality, conscientiousness.